V nejvyšších patrech sběratelství čs. poštovní historie (11)

Komise poštovní historie a celin SČF respektive SČSF (svazové orgány několikrát změnily level či status komise) s povolenou činností v rámci Svazu a ustavovaná zezdola sběratelskou základnou navázala na první komisi speciálních (později specializovaných) oborů založenou v roce 1966 a interní reorganizaci a vyčištěné klasifikaci svou činnost.

Základy a obvodové včetně střechy byly záhy postaveny či spíše sestaveny. Začalo se s naplňováním klasifikačního řádu. Současně došlo k probírce (či čištění) oborů vlivem situace v tehdejší ČSSR a vlivem svazových orgánů fungujícím v rámci Národní fronty ČSSR. **Les se pročistil a občas létaly u třísky.** Po necelém roce byl odejit Jiří Nekvasil, který byl odvolán z funkce vedoucího celin KPHC, ale i z pozice člena redakční rady Zpravodaje. Ztratil jsem jednu z velkých osobností filatelistické publicistiky.. V kuloárech se množily informace o dalších, kteří začínají být nepohodlní.Jiří Nekvasil k mému smutku stáhl Zaslané příspěvky své i svých přátel. Na místo vedoucího sekce celin byl jmenován další velký celinář Václav Bortlík. Přátelská a dělná atmosféra v komisi z roku 1976 se začala vytrácet. K čemu to sloužilo? Tlak zvenčí. Osobní ego některých členů komise? Závist? Povaha? Charakter? Do dneška nevím. Možná vše dohromady. To jsem netušil, že i já se stanu vedle dalších mužem na pranýři.

Počátkem roku 1977 (zhruba od března) pracovala komise ve složení Palkoska, Maxa, Vorlíček, Štaffa, Kukačka, Mahovský, Bouška, Polišenský, Nebeský, Jech, Leiš. Emil Votoček dokončoval svou životní monografickou práci a navíc jej trápila nemoc. Docházel sporadicky do komise, sekce se pořádně nerozběhla. Struktura a systém práce byly netransparentní. Intenzivně pracoval V. Maxa, který rozproudil práci v pracovní skupině poštoven a vydupal jejich razítka z prachu filatelistického zapomnění. Dodnes cítíme jeho pozitivní práci.

Práce ustavených (a uznaných) sekcí se rozjela na plný plyn. Naproti tomu obory bez členského zázemí neuspěly (lodní pošty a jiné). Vydávání zpravodaje pokračovalo s tím, že se pomalu rodil další strukturální přerod – centrální zpravodaj opouštěly rubriky sekcí a přetvářely se do samostatných zpravodajů.

Další zaznamenané počiny: sekce otisků výplatních otisků se začala intenzivně zabývat otisky po roce 1945, Celináři ustavili tři pracovní skupiny ještě pod vlivem Jiřího Nekvasila – ČSR I, ČSR OO, Skandinávii. Historie poštovnictví se vrhla do práce na bibliografii poštovní historie, autorem byl ing. Zdeněk Storch, vystavovatel, publicista, člen KF 00-15. Sekce příležitostných a propagačních razítek vypracovala návrh terminologie a navrhla rozšiřovat systematicky archiv sběratele ing. Mokrého úzkou spoluprací s TÚS.

Aktivitě se meze nekladly, ale podmínkou bylo, že

„…budou vyhledáni sběratelé, kteří budou zárukou, že sekce bude pracovat (zápis KPHC 14/77, bod 1/1)“.

Už tehdy jsem se ohradil, že toto není v zájmu koncepce československé poštovní historie, která by měla pokrýt všechny obory, které se na tomto území vyskytly. Bohužel nebyla doba na tuto „všekryjící“ koncepci. K její realizaci přišlo až v polovině 80. Let, ale i v té době okolnosti nedozrály na její přijetí. Bohužel široká obec sběratelů tuto koncepci nepřijala.

Rok 1978 byl ve znamení nadcházející Světové výstavy poštovních známek PRAGA 1978, Komise poštovní historie a celin měla velký podíl na její organizaci a zúčastnila se aktivně připravovaného programu.

Ve výstavních (též nazývaném filatelistickém) odboru pracovali O. Štaffa, V. Maxa, I. Leiš. Navrhli jsme řadu exponátů u Čech i Slovenska (Beneš – Forman – Smolík – Ivantsy). Byli jsme ve styku s dr. P. Čtvrtníkem o symposiu poštovní historie. Za komisi byli vybráni dva řečníci, za poštovně historickou obec P. Čtvrtník (téma: pomoc poštovních muzeí badatelům na úseku poštovní historie).

V roce 1978 se konaly různé aktivy a schůze pléna poštovní historie a celin. Na jedno plénum (20. 5. 1978) byli přizváni i další poštovní historici a sběratelé mimo vedení komise – Pohorecký, Kohout, Hašek, Weinzettl, Kyzlink a Dražan. Pozváni byli Slováci. Celkem se zúčastnilo skoro 40 účastníků.

Změnil se i gestor pHC v Severočeském kraji (místo Arnošta Smolíka Karel Souček). V Praze se stále nedařilo sehnat gestora PHC. Komise konstatovala:

„...v Praze je dost sběratelů PHC, podstatně je jich však méně, kteří jsou ochotni systematicky pracovat…".

Rok 1978 přinesl i zásadní rozhodnutí „zúčastňovat se ustavujících schůzí a setkání v krajích". Vzpomínám na velmi významné setkání ve Středočeském kraji, kterého se zúčastnila silná delegace – Štaffa, Vorlíček, Bortlík, Leiš. Tam se zrodilo mé přátelství s Miroslavem Formanem, tahounem poštovní historie ve Středočeském kraji. Později jsme vytvořili nerozlučnou trojku…

Dodneška si pročítám zejména korespondenci s Mirkem Formanem, vydá na silnou knihu. I stylově mne do dneška při čtení vždy rozesměje.

PRAGA 1978 byla událostí velkého kalibru. Též pro poštovní historii. Ta zaznamenal velký úspěch a přispěla k propagaci poštovní historie u nás i ve světě. Symposiu předsedal Jozef Obert ze Slovenska.. Z řečnického pultu oslovili československé i zahraniční účastníky: Palkoska (úvod a exposé k 60. Výročí Československa v zrcadle poštovně historických dokladů), Čtvrtník (studium poštovní historie v poštovních muzeích), Štaffa (jurování na světových výstavách). Pavel Čtvrtník uvedl film Tři variace na poštovní trubku. Diskuse byla též reprezentativní - Špiritová (studium pramenů PH), Martínek (koreferát k pramenům), Polišenský (60. výročí ČSSR – severní hranice), Palkoska (k zásadám jurování). Měl jsem štěstí. Společně s Antonínem Vorlíčkem jsem byl pověřen režié a organizací symposia. Vedle intenzivní práce ve výstavním odboru to byla velká škola.

PRAGA 1978 byla úspěchem. V jury jsme neměli přímého zástupce, i když jsme vypracovali zásady pro vystavování a jurování exponátů poštovní historie a celin. Katalog se nesl v duchu poštovní historie, když pomineme nutné proslovy a fotografie funkcionářů, dočetli jsme se hodně o poštovně historii. Votoček napsal o rakouských a saských polních poštách v roce 1866 v českých zemích, Bouška a Leiš napsali článek o otiscích výplatních strojů v čs. poštovních provozu. Masivní bylo vystavování exponátů poštovní historie a celin – zaznamenali jsme tyto vystavovatele z okruhu čs. poštovní historie – Bortlík, Maxa, Konštant, Obert, Storch, Forman, Tovačovský, Smolík, Blaha, Šilhán, Dusík, Czulík, Lenoch, Fiala, Žampach, Indra, Maxa, Palkoska, Votoček, Gorký, Všetečka, Leiš). Vystavil jsem za KPHC i zpravodaj, který jsem od roku 1976 začal vydávat. Mimo soutěž. I Václav Nebeský vystavil své tři exponáty – dvě své práce a Kroniku Klubu českých filatelistů. Též bohužel mimo soutěž.

V letech 1977 a 1978 byla zaseta první semínka pozdějších **Dnů poštovní historie. Jedno z prvních setkání se konalo v České Třebové dne 15. 10. 1978. Zorganizoval jej Miroslav Vostatek, další zpřízněná duše a zanícený propagátor poštovní historie u nás. Objevily se i staronové postavy Storch, Příkazský, Papoušek.**

A přišel rok 1979. První lednová schůze konstatovala:

„KPHC zůstává organizována na národním základě".

Stala se neuvěřitelná věc. Vrcholné svazové orgány dovolily národní úroveň a dvě entity, jedna v českých zemích, jedna na Slovensku. Oficiálně nebyla řeč o centralizované vrcholové organizaci. To přišlo až později. Konstatovali jsme, že v roce 1978 došlo k velké propagaci poštovní historie a celin v rámci Československa a byly upevněny

základy další existence uznaných oborů.